

PERSBERICHT

13 april 2020

Wetenschappers en experts aan Kabinet: "Geen Corona-apps zonder waarborgen voor grondrechten en aandacht voor maatschappelijke implicaties"

"Surveillance is permanent in its effects, even if it is discontinuous in its action." - Michel Foucault

In een brief vandaag aan minister president Rutte, ministers De Jonge, van Rijn en Grapperhaus en de speciaal corona-gezant Feike Sijbesma, roepen 60 vooraanstaande wetenschappers en experts het Kabinet op om kritisch te kijken naar het nut en de noodzaak van de Corona-apps, maar met name ook naar de sociaal-maatschappelijke en juridische impact ervan, voordat besloten wordt ze in te zetten.

De inzet van tracking- tracing apps en apps voor gezondheidsmonitoring is zeer ingrijpend. Of we het nu willen of niet, deze apps zullen een precedent scheppen voor toekomstig gebruik van vergelijkbare invasieve technologieën, ook na deze crisis. Tracking- en tracing apps en gezondheidsapps hebben impact op meer dan (data)privacy alleen. Ze raken aan de vrijheid van vereniging, het recht op veiligheid, het recht op gezondheid en het recht op non-discriminatie. Fundamentele rechten en vrijheden die in een rechtstaat niet zomaar opzij gezet kunnen worden. Juist in crisistijd moet men zeer zorgvuldige maatschappelijke en juridische afwegingen maken om te bepalen of men een dergelijke zeer invasieve maatregelen wil nemen.

Technologie is bovendien zelden *de* oplossing voor een bepaald probleem. Er moet dus gewaakt worden voor techno-solutionisme en de mogelijkheid blijven bestaan om te besluiten de apps niet in te zetten. Nut, noodzaak, effectiviteit en betrouwbaarheid en een goed beeld van de mogelijke gevolgen van het gebruik van de apps is van enorm belang. Daarom moet vooraf onderzocht en getest worden of de apps het gewenste resultaat hebben, omdat *ineffectiviteit* en *onbetrouwbaarheid* juist kan leiden tot een groter risico op besmetting. Het creëert dan immers slechts 'schijnveiligheid', wat kan leiden tot onjuiste beleidsmaatregelen en het risico op nieuwe uitbraken.

Het besluit of de apps al dan niet zouden moeten worden ingezet, moet dan ook begeleid worden door experts, niet alleen op het gebied van app-ontwikkeling, maar juist ook op het gebied van recht, sociale wetenschappen, gedragswetenschappen, ethiek, het gezondheidsdomein en de systeemwetenschap.

Het gebruik van de apps mag onze fundamentele rechten en vrijheden niet aantasten. Het gebruik van technologieën voor de bestrijding van de Corona-crisis moet in ieder geval tijdelijk, strikt noodzakelijk, proportioneel, controleerbaar, transparant, toetsbaar en vrijwillig zijn.

De apps kunnen nooit een op zichzelf staande oplossing zijn. Alleen het uitrollen van de apps, zonder dat gekeken is naar de invloed op de (sociale) systemen en gedragspatronen en de gevolgen voor de achterliggende infrastructuur (GGD's, testlabs, etc.), is onvoldoende.